

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

17 noiembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
TOMA Nadejda
TIMOFTI Vladimir
MORARU Petru

judecînd, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Brigai Sergiu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2015, în cauza penală privindu-l pe

DADU Gheorghe Fiodor, *născut la 20 iunie 1995, originar din s. Logănești, r-nul Criuleni și domiciliat în s. Boșcana, r-nul Criuleni.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.12.2014 – 20.02.2015;

Instanța de apel: 16.03.2015 – 15.04.2015;

Instanța de recurs: 30.07.2015 – 17.11.2015.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 20 februarie 2015, s-a dispus încetarea procesului penal în cauza penală privind învinuirea lui Dadu Gh. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27,145 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta constituie contravenție prevăzută de art. 78 alin. (3) Cod Contravențional.

Dadu Gh. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 78 alin. (3) Cod Contravențional la 15 zile de arest contravențional.

Conform art. 88 alin. (3) Cod penal, perioada deținerii lui Dadu Gh. sub arest de la 22 noiembrie 2014 pînă la 20 februarie 2014 se include în termenul pedepsei stabilite, iar pedeapsa aplicată în baza art. 78 alin. (3) Cod Contravențional se consideră executată.

2. Prin actul de sesizare a instanței, Dadu Gh. a fost învinuit că, la 22 noiembrie 2014, în jurul orelor 04:00 aflându-se la intrarea pe teritoriul fermei ce aparține întreprinderii S.R.L. „Cazacu” din satul Coșernița, r-nul Criuleni, având intenția de a omorî, i-a aplicat multiple lovituri cu un cuțit în regiunea umărului drept și a gâtului lui Bulmaga V., cauzându-i două plăgi în regiunea deltoidei dreaptă, excoariații pe gât, mîna dreaptă, însă din motive independente de voința sa, nu și-a putut duce intențiile sale criminale pînă la capăt, fiind oprit și imobilizat de persoanele prezente la fața locului.

În drept, faptele lui Dadu Gh., potrivit rechizitoriului, au fost încadrate de către acuzatorul de stat în baza art. 27, 145 alin. (1) Cod penal, tentativa de omor a unei persoane, adică *acțiune îndreptată nemijlocit spre săvârșirea infracțiunii de omor asupra unei persoane, care din cauze independente de voința făptuitorului, nu și-a produs efectul.*

Instanța de fond a statuat că învinuirea incriminată lui Dadu Gh. nu și-a găsit confirmarea la judecarea cauzei, iar faptele ultimului urmează a fi încadrate în baza art. 78 alin. (3) Cod Contravențional, după indicii calificativi vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale, care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit căreia Dadu Gh. să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 27, 145 alin. (1) Cod penal la 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

În motivare, apelantul a invocat ilegalitatea sentinței din motiv că la analiza circumstanțelor și probelor prezentate de către partea acuzării, instanța de judecată eronat a apreciat semnelor obiective și subiective a faptei social periculoase comisă de către Dadu Gh., calificând-o ca o contravenție și a dispus încetarea procesului penal.

În opinia procurorului, probele acumulate în cadrul urmăririi penale dovedesc incontestabil vinovăția inculpatului de cele incriminate, iar prima instanță nu a ținut cont de cumulul tuturor circumstanțelor comiterii faptei, anturajul, modul de săvârșire a infracțiunii, arma utilizată, numărul loviturilor care dovedesc intenția lui Dadu Gh. de a-l omorî pe cet. Bulmaga V.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2015 apelul procurorului a fost respins, ca nefondat, iar sentința atacată a fost menținută fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei adoptate, instanța de apel a menționat că, audiind participanții la proces raportînd situația de fapt la cea de drept, cercetînd argumentele invocate de părți, în coraport cu materialele dosarului penal, s-a ajuns la concluzia că apelul declarat este neîntemeiat și urmează a fi respins.

Astfel, instanța de apel a considerat întemeiată concluzia și motivarea primei instanțe precum că totalitatea probelor dovedesc vina inculpatului Dadu G. în

comiterea contravenției constatate de către instanță și acțiunile lui corect au fost încadrate în baza art. 78 Cod contravențional.

Instanța de apel, de asemenea, a considerat neîntemeiate argumentele acuzării, precum că părții vătămate Bulmaga V. i-au fost aplicate multiple lovituri, deoarece din raportul de expertiză medico-legală nr. 446 din 24.11.2014 s-a constatat cauzarea doar a 2 plăgi în regiunea deltoidei dreaptă, excoriații pe gât și mîna dreaptă.

Astfel, careva probe care ar dovedea cauzarea multiplelor plăgi părții vătămate Bulmaga V. în ședința de judecată nu au administrate.

Totodată, instanța de apel a apreciat critic argumentele părții acuzării, precum că inculpatul Dadu Gh., avînd scopul de a omorî, din motive independente de voința lui, nu și-a putut duce intenția criminală până la capăt, fiind oprit și imobilizat de persoanele prezente la fața locului, deoarece atît în ședința primei instanțe, cît și în ședința instanței de apel nu au fost aduse probe certe, pertinente și concludente care să dovedească cu certitudine că intenția inculpatului a fost de a omorî partea vătămată, dar nu de a-i cauza leziuni corporale.

De asemenea, instanța de apel a reținut că, deși acuzatorul de stat în apelul declarat susține că nu este de acord cu aprecierea probelor de către prima instanță și consideră că probele prezentate dovedesc cu certitudine vinovăția lui Dadu Gh. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 145 alin. (1) Cod penal, nu prezintă careva argumente în susținerea acestei poziții și nu face o analiză a probelor, care să o combată pe cea făcută de instanță, prin care ar dovedea intenția inculpatului de a omorî partea vătămată.

Reieșind din circumstanțele menționate, în cumul cu concluzia din raportul de expertiză medico-legală, potrivit căreia leziunile corporale nu se află în nemijlocita apropiere de organele de importanță vitală, fac dovada unei îndoieli rezonabile că inculpatul Dadu Gh. a acționat cu intenția de a-l omorî pe Bulmaga V, deoarece tentativa de omor poate fi comisă doar cu intenție directă la omor care, însă, nu a fost realizată din motive independente de voința făptuitorului.

6. Procurorul a atacat decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitînd casarea acesteia și remiterea cauzei la rejudecare, din motiv că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și faptei săvîrșite de Dadu Gh. i s-a dat o încadrare juridică greșită.

În susținerea celor solicitate, procurorul menționează că, în apelul său a invocat că reieșind din probele examinate de către prima instanță și care, de fapt, nu sunt contestate de partea apărării, s-a constatat că:

- la atacul asupra părții vătămate inculpatul a folosit un cuțit;
- la momentul atacului cu cuțitul inculpatul i-l amenința pe partea vătămată cu moartea;
- acțiunile de aplicare a loviturilor cu cuțitul au fost curmate numai după intervenția colaboratorilor de poliție, care erau în preajmă;

- pe corpul părții vătămate au fost stabilite numai două plăgi din cele cinci lovituri aplicate, ceea ce se datorează faptului că partea vătămată era îmbrăcat cu multe haine.

Prin urmare reieșind din împrejurările constatate recurentul consideră că, la caz, s-a demonstrat intenția inculpatului de al omorî pe Bulmaga V., iar toate probele care au fost administrate de către partea acuzării au fost acumulate legal și sunt admisibile.

În drept, recurentul își întemeiază recursul ordinar declarat pe dispozițiile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală.

7. Judecînd recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, iar în vederea susținerii acestei statuări se expun următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărîrii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci cînd se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărîri ilegale, totodată, verificîndu-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărîrea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare.

Respectiv, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urmează să expună în hotărîrea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze niște concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția sau nevinovăția inculpatului de cele imputate prin rechizitoriu, pronunțîndu-se argumentat asupra tuturor capetelor de cerere invocate în apelul declarat.

În același context Colegiul penal lărgit, mai menționează și despre stipulările prevăzute de art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, conform cărora toate probele administrate în cauză trebuie să fie verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv, iar ulterior, analizate în coroborarea lor din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității informației ce o conțin.

Față de cele ce preced, în cauza deferită judecării, Colegiul penal lărgit constată că, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Așadar, potrivit textului recursului ordinar declarat se constată că recurentul invocă drept temei a acestuia prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, și anume, se referă la faptul că prin decizia instanței de apel nu s-a dat răspuns la toate argumentele specificate în cererea de apel a procurorului, probele nu au fost apreciate corespunzător, iar reieșind din circumstanțele cauzei, acțiunile inculpatului Dadu Gh. întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 27,145 alin. (1) Cod penal, în baza căruia ultimul urmează a fi condamnat.

Verificând argumentele expuse în textul recursului, în raport cu actele cauzei și probele administrate, Colegiul penal lărgit constată că judecând apelul, instanța de apel nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție greșită de menținere a sentinței, potrivit căreia Dadu Gh. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 78 alin. (3) Cod Contravențional la 15 zile de arest contravențional.

Prin urmare, contrar celor reținute de instanța de apel, Colegiul penal lărgit opinează că instanța de apel la adoptarea soluției de recalificare a acțiunilor inculpatului nu a elucidat faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, acceptând niște concluzii de ordin general, statuate de prima instanță, cu privire la conținutul probelor administrate și cercetate în cadrul ședinței de judecată. Discrepanța între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și nemotivate.

Tot aici, se impune precizarea că, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, s-a statuat că motivarea unei hotărâri judecătorești este un proces de analiza și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor de amănunt, atâta timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale.

La caz, se constată că instanța de apel nu a respins argumentat toate alegațiile procurorului invocate în cererea de apel și nu a formulat o motivare corespunzătoare asupra chestiunilor care au importanță decisivă în cauză, prin ce a admis eroarea de drept prescrisă de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Deci, chestiunea asupra căreia instanțele ierarhic inferioare urmau să se expună prin argumente temeinice constă în aceea dacă faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de tentativă de omor sau se încadrează în contravenția, după indicii calificativi vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale, care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății.

Pentru delimitarea contravenției privind vătămarea corporală de tentativă la infracțiunea de omor, trebuie avute în vedere toate împrejurările în care a fost săvârșită fapta, cum sunt: natura obiectului folosit, intensitatea și efectele loviturilor aplicate de

vinovat, zona corpului vizată și consecințele cauzate, inclusiv urmările ce se puteau produce și care au fost cauzele ce au împiedicat rezultatul infracțional.

Prin urmare, la examinarea acestei cauze este important de clarificat datele care se referă la persoana vinovatului și la persoana victimei, precum și la relațiile dintre ele, la comportamentul victimei în timpul comiterii infracțiunii.

Pe aceeași linie de considerente se amintește că, potrivit art. 27 Cod penal, cât și reieșind din statuările expuse în hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM din 24.12.2012, nr.11 - Cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art.145-148 CP al RM) // *Buletinul CSJ a RM 6/4, 2013*, tentativa de infracțiune, este acțiunea intenționată îndreptată nemijlocit spre săvârșirea unei infracțiuni dacă, din cauze independente de voința făptuitorului, aceasta nu și-a produs efectul.

Tentativa de omor poate fi o tentativă întreruptă (neterminată), dacă subiectul nu a putut să-și continue fapta, intervenind anumiți factori care l-au împiedicat să-și desfășoare mai departe activitatea infracțională.

Pentru delimitarea infracțiunii de tentativă de omor, de contravenția prevăzută de art. 78 alin. (3) Cod contravențional, urmează să se țină seama de circumstanțele în care a acționat inculpatul și acțiunile premergătoare acestora.

Latura obiectivă a art. 145 alin. (1) Cod penal se realizează în scopul „*lipsirii de viața a unei persoane*”, iar intenția de a lipsi partea vătămată de viață se materializează prin acțiunile inculpatului.

În speță, instanțele au conchis că nu s-a constatat din careva probe pertinente și concludente intenția inculpatului de a comite anume infracțiunea de omor a părții vătămate.

Potrivit jurisprudenței în cauzele penale similare, s-a statuat că intenția de a săvârși omorul se poate deduce din următoarele împrejurări de fapt: folosirea unor mijloace apte de a produce moartea, locul sau regiunea corporală unde s-au aplicat loviturile ori asupra căreia s-a acționat, numărul, intensitatea și repetabilitatea loviturilor ori a altor acte de violență exercitate asupra victimei, perseverența făptuitorului în exercitarea violențelor, natura relațiilor dintre făptuitor și victimă anterioare săvârșirii faptei, particularitățile victimei. Împrejurările în cauză nu au relevanță în sine privite în mod individual sau invariabil, ci numai de la caz la caz și apreciate în ansamblu.

Din actele cauzei, se constată că inculpatul atacând partea vătămată i-a aplicat câteva lovituri cu cuțitul în regiunea umărului drept și alte lovituri îndreptate în aceeași regiune, care însă nu i-a cauzat careva leziuni lui Bulmaga V., avînd în vedere că ultimul era îmbrăcat într-o haină groasă, mai mult că în rezultatul altercației dintre cei doi, partea vătămată s-a opus atacului și l-a lovit pe inculpat, respectiv intensitatea loviturilor a scăzut considerabil, tăind doar haina victimei.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 466 din 24.11.2014, la Bulmaga V. au fost depistate leziuni corporale sub formă de 2 plăgi în regiunea deltoidei dreapta, care au fost produse cu un corp tăietor-înțepător, excoriații pe gât și mîna dreaptă, lovituri aplicate cu cuțitul. (f.d.33-34)

Potrivit procesului-verbal de examinare a obiectelor din 24.11.2014 și tabela fotografică, prin care au fost examinate hainele în care era îmbrăcat Bulmaga V., se constată că pe vesta părții vătămate în regiunea umărului drept și a gâtului au fost depistate 5 găuri în haină, dintre care două au străpuns haina din interior, iar celelalte trei au fost aplicate în regiunea gulerului hainei. (f.d. 40-42)

Prin urmare, nu trebuie exclusă ipoteza că, adesea, cauzarea unor plăgi multiple poate fi explicată prin forța fizică slabă a făptuitorului, acesta fiind în stare de ebrietate ori prin calitățile vulnerante reduse ale mijlocului sau instrumentului de săvârșire a infracțiunii (care nu a fost ales special de către făptuitor). De asemenea, numărul multiplu al plăgilor cauzate își poate găsi explicația în starea de agitație a făptuitorului, în incapacitatea lui de a evalua adecvat situația.

Totodată, suferințele victimei nu vor fi deosebite, iar vătămarile corporale pot fi și ușoare, atunci cînd cauzarea unor plăgi se realizează în timpul altercației și într-un interval de timp relativ scurt, cum a avut loc în cazul respectiv.

Acțiunile inculpatului sunt justificate prin starea de agitație a sa și incapacitatea lui de a evalua adecvat situația, or din materialele cauzei rezultă cu certitudine că înainte de săvârșirea infracțiunii între inculpatul și partea vătămată, au avut loc mai multe certuri.

Ținînd cont de faptul că motivele și metodele infracțiunii săvârșite prin omor au o importanță deosebită pentru aprecierea corectă a celor săvârșite și pentru stabilirea pedepsei, instanța de apel urmează să clarifice în toate cazurile aceste circumstanțe și să le indice în decizie.

Mai mult, în contextul dat, Colegiul penal lărgit mai specifică că, pentru corectitudinea judecării prezentei cauze este important de a analiza minuțios toate probele acumulate la caz. Or, aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal. Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale. Convingerea intimă se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că, în decizia instanței de apel lipsește analiza și aprecierea probelor. Or, în cadrul cercetării judecătorești se administrează probe pentru lămurirea faptelor și împrejurărilor cauzei sub toate aspectele în condiții de nemijlocire, publicitate și contradictorialitate. Cercetarea judecătorească are ca obiect, în primul rînd, administrarea probelor ca cerință a principiului nemijlocirii ședinței de judecată în scopul perceperii directe a probelor de către instanța de judecată.

Principala problemă pusă în discuție pe o cauză penală este vinovăția persoanei trimisă în judecată în raport cu faptele pentru care aceasta este acuzată. În cauza de față problema vinovăției este determinată de existența sau inexistența intenției inculpatului de săvârșire a infracțiunii de omor a părții vătămate.

Instanța de recurs apreciază că, simpla constatare a faptului că părții vătămate i-au fost aplicate doar două lovituri, care în consecință au dus la cauzarea leziunilor corporale ușoare sub formă de două plăgi în regiunea umărului drept și că inculpatul a menționat că nu avea intenția de a omorî partea vătămată, nu poate condiționa și nu justifică reținerea vinovăției inculpatului în baza art. 78 alin. (3) Cod Contravențional.

Or, instanțele atunci când constată lipsa în acțiunile inculpatului a elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate, urmează să-și argumenteze poziția prin prisma tuturor probelor acumulate, dându-le o apreciere multilaterală și obiectivă, fără a omite să se expună asupra unora și fără a se eschiva sau denatura conținutul altora.

Totodată, instanța de apel urmează să țină seama de prevederile art. 389 Cod de procedură penală, potrivit căruia sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe exacte, cercetate de instanța de judecată, când toate versiunile au fost verificate, iar divergențele au fost lichidate și apreciate corespunzător.

Rezumînd cele menționate supra, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, încadrarea juridică corectă a acțiunilor inculpatului, să verifice și aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să descrie probele puse la baza învinuirii imputate lui Dadu Gh. și să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată.

În lumina lacunelor descrise mai sus, Colegiul penal lărgit constată că erorile procesuale admise de către Curtea de apel cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală și nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fapt și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale penale la pronunțarea hotărîrii judecătorești.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate și examinate în instanța de fond, să le dea o apreciere corespunzătoare cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținînd cont de motivele

casării deciziei atacate, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În temeiul art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Brigai Sergiu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2015, în cauza penală privindu-l pe Dadu Gheorghe Fiodor, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la 17 decembrie 2015.

Președinte

URSACHE Petru

Judecător

NICOLAEV Ghenadie

Judecător

TOMA Nadejda

Judecător

TIMOFTI Vladimir

Judecător

MORARU Petru